

Lamme ondermijnt zijn eigen onderzoek

Volgens Victor Lamme is wetenschappelijk onderzoek de enige manier om het verschil te zien tussen jezelf bedotten en de waarheid ontdekken (*Zin*, 11 januari). De hele mensheid houdt zichzelf voor de gek, maar gelukkig: daar is de wetenschap die ons redt van onze illusies. Zoiets kan alleen een beroepsgediformeerde wetenschapper beweren.

Wil Lamme bijvoorbeeld echt beweren dat we niet weten hoe we heten omdat we er nooit wetenschappelijk onderzoek naar hebben gedaan? Of neem Lammes eigen uitspraak dat wetenschap de enige weg tot waarheid is: is die gebaseerd op natuurwetenschappelijk onderzoek? Nee, het is een betwistbare filosofische opvatting.

Dit betekent niet dat hersenwetenschappers als Lamme en Swaab niets zouden mogen zeggen over de vrije wil. Natuurlijk mag dat, we leven in een vrij land. De vraag is niet of iemand mag ontkennen dat we een vrije wil hebben, maar of die conclusie volgt uit de experimenten die gedaan zijn. Zoals genoeg filosofen en wetenschappers hebben laten zien zegt Libets experiment (en de meer geavanceerde opvolgers ervan) niets over de vrije wil. Maar, zegt Lamme, kunnen we op basis van onderzoek niet vaak het gedrag van mensen voorspellen? En blijkt daar niet uit dat we geen vrije wil hebben? Natuurlijk kunnen we het gedrag van mensen vaak voorspellen. Daar heb je zelfs geen wetenschappelijk onderzoek voor nodig. Als je jarig bent dan kun je aardig goed voorspellen dat je partner iets leuks voor je zal kopen. Volgt daar uit dat je partner dat dus niet uit vrije wil doet? Natuurlijk niet. Lamme springt van prima wetenschappelijk onderzoek naar gigantische filosofische beweringen zonder enige substantiële argumentatie.

Er wordt veel waarde gehecht aan wetenschap, en dit is terecht. Zij is een fascinerende zoektocht om de werkelijkheid te begrijpen en heeft

de mensheid enorm veel goeds gebracht. Maar er zijn ook grenzen aan de wetenschap. Het ontkennen van die grenzen is schadelijk zowel voor de samenleving als voor de wetenschap zelf. Wie meent dat alleen wetenschap ons kennis geeft, zal moeten ontkennen dat hij weet wat zijn morele plichten en rechten zijn of wat politiek goed en verstandig is om te doen. Of stel dat we onze handelingen altijd achteraf rationaliseren, zoals Lamme eveneens beweert. Dan zouden ook de opzet en uitvoering van wetenschappelijke experimenten rationalisering achteraf zijn. Dat is natuurlijk onzinnig; veruit de meeste experimenten zijn *pre planned*. Zonder rationele beslissingen vooraf wordt wetenschap een volkomen irrationale activiteit. Met zijn grootse bewering ondermijnt Lamme dus zijn eigen experimentele onderzoek.

We willen geen spiritualiteit in de wetenschap, *whatever that may be*. Maar een goede wetenschapper is wel bescheiden genoeg om de grenzen van wetenschap te erkennen.

RENÉ VAN WOUDEBERG EN RIK PEELS

Prof dr Van Woudenberg en dr Rik Peels zijn verbonden aan de Faculteit der Wijsbegeerte van de Vrije Universiteit als respectievelijk hoogleraar kentheorie & ontologie en postdoctoraal onderzoeker Tevens zijn ze verbonden aan het Abraham Kuyper Center for Science & Religion